

'מרכז דע-גן מציע - ממ"ט מפתיע' מסכות ותחפושות בעולם החי - למי ולמה זה טוב?

ד"ר אורנית ספקטור-לוי, מרכז דע-גן

מוצגות בזאת תמונות שנאספו לאורך השנים מאתרים ומקורות שונים. אין אנו יודעים את המקור המדויק של כל תמונה. במידה וזיהית תמונה שיש לך בעלות עליה, נשמח לעדכון על מנת שנוכל להוסיף קרדיט מתאים. יש לעשות שימוש במצגת זו לצורכי חינוך - הוראה ולמידה בלבד.

The photos shown in this presentation have been collected over the years from various sites and sources. We do not know the exact source of each image . If you have identified an image that you own, please update us so that we can add an appropriate credit. This presentation should be used for educational purposes only.

הסתרת פס העין ועיניים מדומות

דגמי-גוף הפוכים ומבלבלים

הפחדת האויב

הסוואה

מבנים ותוספות - שריון מגן, שריון גוף

חקיינות

התנהגות מילוט

צבעי אזהרה בולטים

תחפושות חיזור, מצגי חיזור ומצגי זירה

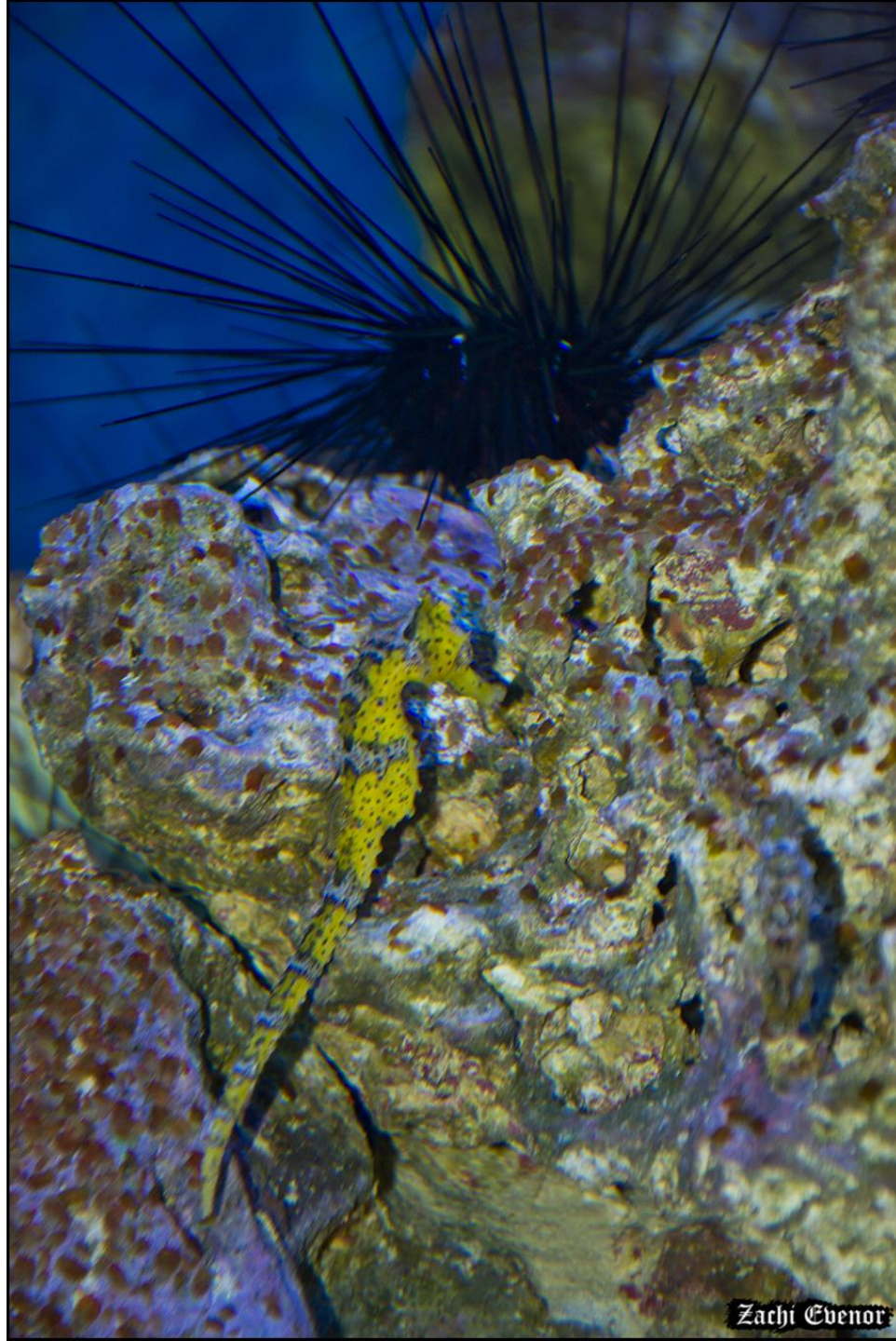
מצגי הסחה, מצגי הטעיה

צמחים מחקים חרקים תחפושות כימיות

הסוואה

ד' 11010

Zachi Ebenor

תמנון

"התמנון החקיין" : התמנון משנה את צבעיו בהתאם לסביבה וגם נראה כמו נחשי-ים, סוליות, זהרונים, מדוזות, שושנות הים. כולם ארסיים.

רפרף ההרדוף

הזחל אוכל את עלי ההרדוף הרעילים וצובר את הרעל בגופו. מי שיטרוף אותו – יפגע ולא ינסה שוב לאכול את זחלי רפרף ההרדוף.

שעיר

הסוואה.
דורס לילה הכי קטן בין 8 דורסי לילה בישראל.

גמל שלמה

זיקית

מחליפה צבעים.
עושה הצגות מוות.
אצבעות מעובות אוחזות את הענף + זנב לופת את הענף
עיניים – שדה ראייה רחב.
לשון דביקה.

זיקית מובהקת מוסווית על רקע הסביבה

דב קוטב

דב הקוטב בסכנת הכחדה בגלל התחממות והפשרת קרחונים.

ארנבת שלג

גמל שלמה

צבעי אזהרה בכנפיים + הסוואה

גירית דבש

אין אויבים טבעיים פרט לעיט.
הסוואה כשהעוף הדורס עף ממעלה. למתבונן מלמעלה הצבע האפור מתמזג עם הקרקע.
תוקפנית. מתעמתת עם אריות ונמרים על הטרף.
בארץ נדירה ביותר. על סף הכחדה.
מפרישה ריחות חזקים – בע"ח סולדים ממנה וחוששים מתוקפנותה
יש סברה ללא סימוכין שגורי הברדלסים דומים לגורי גירית דבש כדי שלא יתקיפו אותם.

צ'יטה

Credit: Big Cat Facts - Cheetahs

<https://bigcatfacts.net/cheetah/>

90% מהגורים נטרפים.
רצים מהר. מבנה מיוחד. 90 – 120 קמ"ש.
קרובים גנטית אחד לשני ולכן אין מגוון גנטי –
סכנה למין.

עש עצי הלבנה

© 1993 Smithsonian Institution

גבנונית

הסתוות על עצי שיטים כקוץ

מודד אפלולי

הזחל מוסווה ודומה לענף, הזחלים אוכלים עלי ורדים

מודד אפלולי

© Amir Weinstein

הפרפר מוסווה בצבעיו ובצורתו – נראה בעלה יבש על רקע סביבתו

Asaf Rahamim

הסוואת ביצים המוטלות על החוף בצבע בז' אפור מנוקד. "תחפושית" הדומה לגרגירי חול. בד"כ אין בקן או בסביבתו כל ריפוד.

חופמי גדות

דוגר נדיר בישראל, חי בחופים חוליים או בין חלוקי נחל בחוף הים ובשפכי נחלים

מקלון ממשפחת גמלי השלמה – נראה כמו ענף או גבעול

שפיפון

Ifraimov Robert

הסתרה והסחה

פרפרון

העין מוסתרת באמצעות פס שחור ואילו בזנב יש דגם של עין – מטעה את האויבים אשר רוצים להתקיף את הדג באזור הראש ובשל ההטעיה מתקפים בזנב והדג יכול לחמוק.

כחליל הרימון

ציורי עיניים וראש מדומה המצויד במחושים בחלק האחורי של גוף הפרפר, מונעים פגיעה באיבר האמיתי.

© Oz Ben-Yehuda

שבתאי שקד

ציורי הכנפיים על כנפיהם של פרפרים שונים נועדו להפחדה. העיניים
מזכירות את פרצופו של הינשוף

הבלטה והפחדה

נפוחית - קיפודג

בשעת סכנה הדג מתנפח כדי להראות מאיים וגדול. קשקשים קוציים בולטים יותר כשהדג מתנפח ולכן נקרא - קיפודג

תחפוש

דבורנית דינסמור

לכל מיני הצמח דבורניות בארץ יש מאביק משלהן. המאביק הינו דבורה - הזכרים בוקעים לפני הנקבות. הדבורנית מחקה את הנקבה והזכר שמחפש דבורה נקבה, מוצא את הפרח המחופש לנקבה – נוחת עליו כיוון שהוא חושב שזו הנקבה ובעצם מאביק את הפרח.

זעמן המטבעות

התחזות לצפע, זעמן המטבעות הלא ארסי דומה בצבעו הכללי לצפע ארץ ישראלי הארסי הדמיון מובלט עוד יותר ע"י כתם חום דמוי האות V, הזעמן הלא ארסי מתחזה לצפע ארסי, דבר המעניק לו הגנה מפני אויבים, וטורפים.

מי ביקר אצלי בחצר? על ההבדלים בין צפע מצוי לזעמן מטבעות		
זעמן מטבעות	צפע מצוי	
		מבנה האישונים
אישונים עגולים	אישונים אנכיים	
		צורת קשקשי הראש
קשקשים גדולים (בשונה מהגוף)	קשקשים קטנים (בדומה לגוף)	
		הדגם המופיע על הגב
כתמים נפרדים (מתחברים באזור הזנב)	קו עקלתון, לא תמיד רציף	
		מבנה הקשקשים
קשקשים חלקים (ללא קרין)	קו בולט (קרין) במרכז כל קשקש	

לוף מנומר

הלוף הוא אלוף הרמאים: תפרחתו היפה לעין מפיצה ריח של צואת בע"ח, והתפרחת היא מלכודת משוכללת לחרקים המאביקים

תוסף מיוחד

קזואר
קסדה נוקשה לפינוי הדרך בסבך.
אינו מסוגל לעוף.

שממית

הסוואה. כריות הדבקה. זנב שניתק בשעת מצוקה. רגנרציה. זנב חדש בצבע אחר עלול למשוך טורף אבל מצד שני, ביס בזנב זה לא נורא. (במקום בראש).

גזר קיפח הנקודה השחורה היא חלק מהפרח ונועדה למשוך חרקים החושבים שאם
כבר יש חרק סימן ששווה לנחות גם.

אזהרה

כושן ארסי

מתיז ארס – הצעירים מעוורים את התוקף בהתזה מבלוטות משני צידי הפרק העליון.
הבוגרים מפרישים קצף כי כנפי החפייה כבר גדלו ולא ניתן להשפריץ.

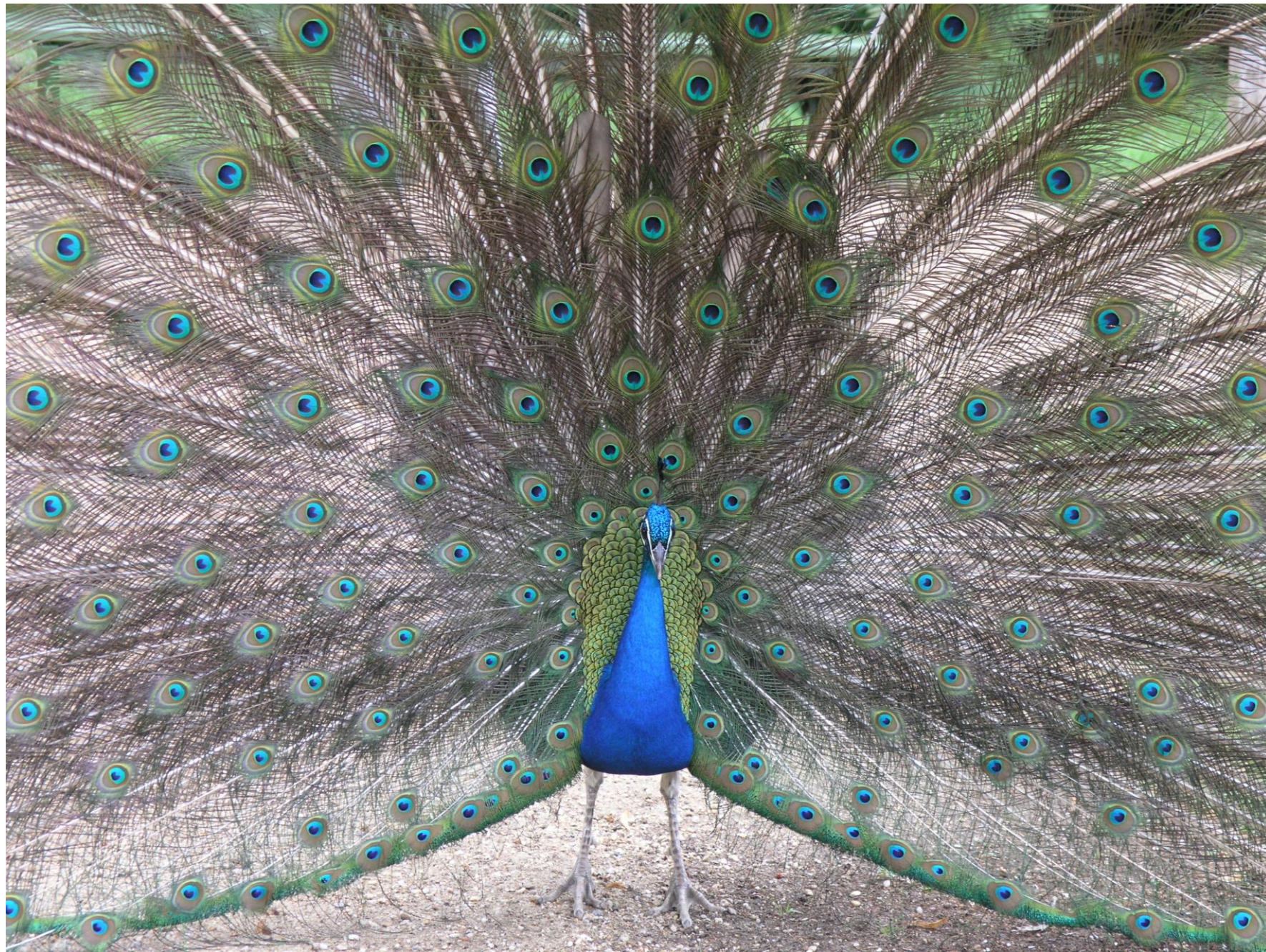

צפרדעים ארסיות

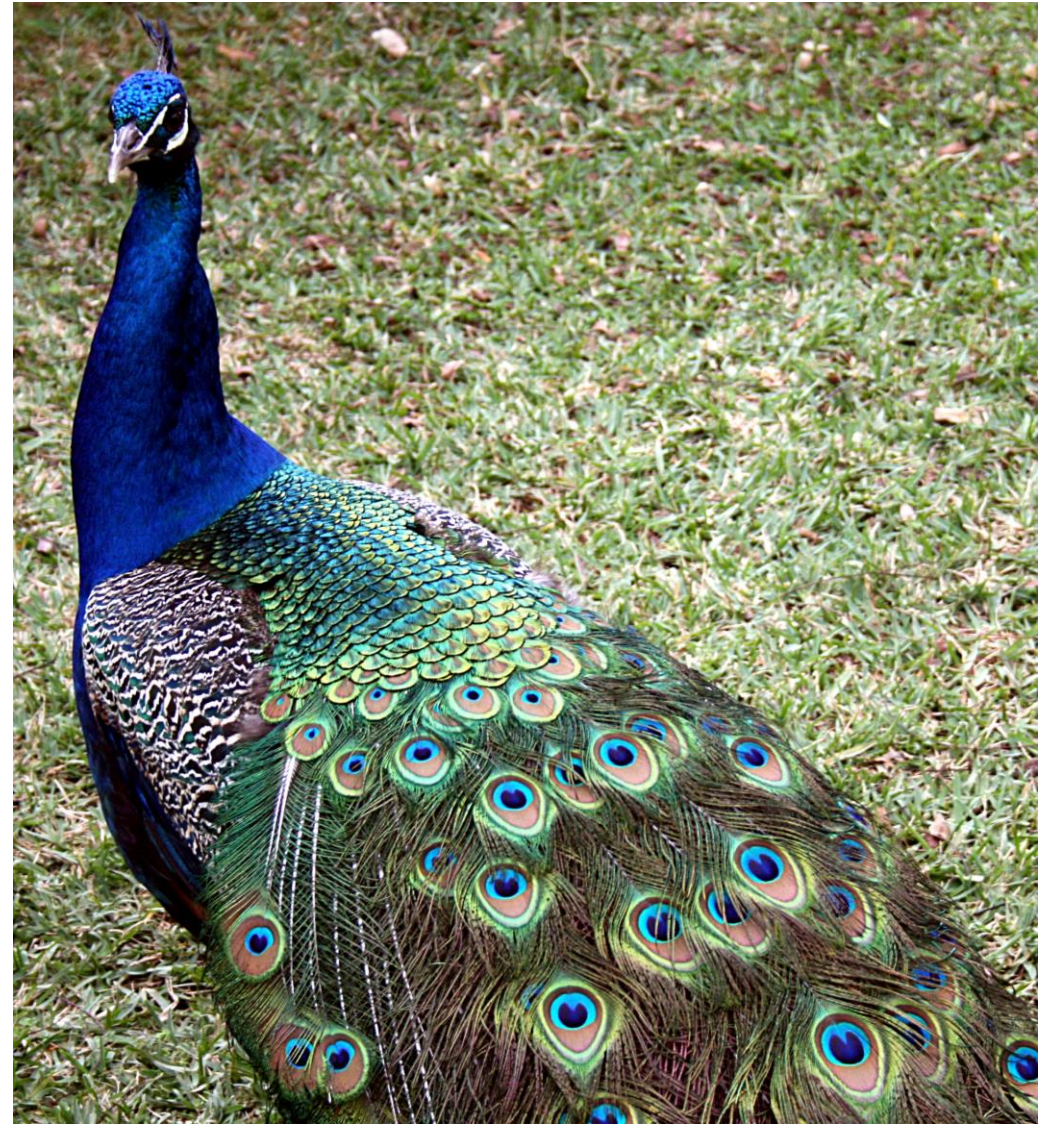

חיזור

טווס זכר - חיזור בטבע

ציפור גן עדן

הזכר מורט את העלים מסביב כדי להכין רחבת ריקודים.

מצג חיזור

דגמים מיוחדים למראה

דובי פנדה

זברה

זברויד הכלאה בין סוס לזברה גרווי.

אוקפי

צפון קונגו, משפחת הג'ירפיים
גירפת היער. יחידאי. סכנת הכחדה מוחשית.
ממנו התפתחו הג'ירפות של הסוואנה.

קיפוד ים

דע-גן

המרכז הארצי לקידום מתמטיקה
מדע וטכנולוגיה בחינוך הקדם-יסודי

להתראות ב...

אתר מרכז דע-גן

דף הפייסבוק של מרכז דע-גן

ערוץ ה- You Tube של מרכז דע-גן